

Medlem mente, at jeg havde set fejl paa det, som jeg talte om med Hensyn til Kvindeneringen, og han paastod, at han efter at have aranket bethdeligt i Kommissionens Betænkning for at finde ud af, hvad den egentlig mente, var kommen til et andet Resultat, skønt han fra Begyndelsen ved første Ojeblik havde været af samme Mening som jeg. Det vil altsaa sige, at jeg ikke skulde have studeret Betænkningen tilstrækkelig og derfor ikke have naaet saa godt et Resultat som han. Det er nu ikke lykkes det ærede Medlem at overbevise i hvert Fald mig derom og vel sagtens heller ikke andre ærede Medlemmer. Han kom til den besynderlige Slutning, at det ikke var retfærdigt, at Raabefabrikanten skulde beskyttes paa den Maade, at de skulde kunne undlade at løse Næringsbevis. Hvorledes det ærede Medlem har baaret sig ad i sit indgaaende Studium af Kommissionsbetænkningen med at komme til det Resultat, at Raabefabrikationen hører sammen med Linnedshning, Modepnynt, Kaffetter, Førfærdiggelse af Halsbind og lignende, er mig aldeles ubegribeligt, men vi ville maasse senere faa det nærmere forklaret af det ærede Medlem. Selvfølgelig skal Raabefabrikanten ikke være fri for at løse Næringsbevis, men det vedkommer forøvrigt ikke Kvindernes Erhverv. Vil man tale om den Slags Ting, saa skal man have Selvsyn og Erfaring derom, for man taler derom. Sagen er, at paa Synningens Omraade, og hvor der overhovedet benyttes Medhjælp, er det saaledes, at de, som benytte Kvinder dertil, saa særlig benytte dem til Linnedshning, men ogsaa paa andre Omraader, der strejfe ind paa, hvad der her er Tale om, de, der have en stor Forretning af denne Art, disse Folk holde ikke selv Værksted, men lade Kvinderne i deres Hjem forfærdige disse Ting for deres Etablissements, og Kølæen heraf bliver, at medens vel enkelte Kvinder komme til at staa i direkte Forbindelse med Arbejdsgiveren, bliver det aldrig Tilfældet med det store Gros af dem, der arbejde paa denne Maade, men de blive afhængige af dem, der holde Sytue, eller som sidde i deres Hjem og betale Medhjælperne. Den store Medhjælperklasse blandt Kvinderne vil saaledes blive overordentlig forøget, thi at det har Betydning for denne Erhvervsæren, at den skal være bunden Nærings, medens det tidligere har været fri Nærings, at benytte Medhjælp, vil enhver erkende. Men er der nogen, som man i Almindelighed i alle Kredse er tilbøjelig til at have Sympati for, saa er det dog den fattige og udslidte Sygige, hvis Arbejdskraft udbyttes i den Grad, at der næppe

er noget Sidestykke dertil i noget andet Erhverv. At man fra den Sag kan naa til, at Raabefabrikanten ikke skal løse Næringsbevis og skal beskyttes, gaar over min Forstand; jeg fortaar ikke, at det ærede Medlem har kunnet faa nogen Forbindelse her imellem. Nej, jeg vil spørge det ærede Medlem og andre, der staa paa samme Standpunkt som han — og det kunde jo være interessant at faa lidt Oplysning og lidt Svar derpaa fra de ærede Herrer og navnlig fra det ærede Medlem — jeg vil spørge: hvem er det, der lider mest under det nuværende System? Er det maasse de Herrer næringsdrivende, hvortil jeg selv hører, hvis Repræsentanter have affattet dette Lovforslag, eller er det de Herrer Landbrugere, som sidde omkring paa deres Gaarde og dyrke Jorden, og som danne Middelfstanden paa Landet? Nej, dem er det sandelig ikke, der lide mest. Nej, dem, hvem Systemet gaar ud over, ere Arbejderne, den store arbejdsløse Skare, som for hvert eneste Aar, der gaar, forøges, de, som frembringe de fleste Værdier, thi det vil dog ingen nægte, at Arbejdet er Staberens af alle Værdier; det er en nationaløkonomisk Grundsaetning, som nu snart anerkendes af alle. Men naar det er saaledes, hvorfor vil man saa hjælpe dem, som dog have det nogenlunde taaleligt, og hvorfor vil man ikke hellere forandre Systemet saaledes, at det kan komme dem til gode, som lide mest og i den største Udstrækning? Det er en Kædsgerning, at Arbejderne ikke ere blinde for, at Tilstanden er saaledes. Nutidens Arbejdere ere ikke blinde for, at de give største Delen af deres Arbejdsløn til Grundæjeren og til Kapitalisten for at berige dem, men de finde sig ikke desto mindre deri, om end med Klager fra deres Standpunkt imod Systemet, ligesom der jo ogsaa kommer Klager fra andre i Samfundet. Naar de finde sig deri, er det naturligvis ikke af den Grund, at de ikke kunne se det uretfærdige deri, men simpelthen fordi de vide, at dersom de ikke høje sig under det nuværende System, saa vilde deres Stilling blive endnu værre; de vide, at saa vilde de blive yderligere mishandlede, at de saa vilde udrette sig for baade paa det økonomiske og det politiske Omraade at blive forfulgte af Magthaverne. Og de finde sig deri uden, som andre Samfundsklasser gøre, at vende sig imod det, som maasse for dem ved nogen Kortsynethed, om jeg saa maa sige, kunde staa som Marlagen til deres Ulykke. Vilde det være underligt, hvis Arbejderne ikke saa dybere paa Tingene, men vendte sig mod Maskinerne, som, hver Gang